

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XVI. Quarta Epistola ad Episcopum Thyatiræ de zelo Prælatorum
circa castitatem propriam & subditorum, & remouendas occasiones &
pericula; quantaque bona c[a]eteris hinc proueniant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

uorem ac diligentiam boni prælati: dans ei nomen nouum summæ gloriæ, faciensq; eum sicut Abraham Patrem multarum Gentium, ob multos filios, quos Christo lucratur; & sicut Iacob, fortem contra Deum, per orationem extollens eum, vt ipsum videat; & gustet per contemplationem: & sicut Gedeon facit ducem populi sui, ad destruenda omnia idola, quæ peccatores adorant. Et in his omnibus nominibus præbet ei dulcedinem quandam, & suauitatem: quam nemo nosse potest, nisi qui accipit. Nam exterius apparet ingens labor, quem sustinet; interius autem maxima est consolatio & lætitia, qua fruitur: iuxta illud Apostoli: *prepletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* Idque sentiunt in tanta abundantia, vt consolari possint reliquos afflictos & tribulatos, adiunantes eos vt suas facillè ferant tribulationes.

p2. Cor. 7.
+ 1. Cor. 1. 4.

CAPVT XVI.

QUARTA EPISTOLA AD EPISCOPVM THYATIRÆ de Zelo Prælatorum circa castitatem propriam & subditorum, & remouendas occasiones & pericula; quantaque bona cæteris hinc proueniant.

QUARTA EPISTOLA QUAM CHRISTVS DOMINVS SCRIPSIT ad Episcopum Thyatiræ, eiusdem fermè est argumenti, cuius proxima præcedens: in qua tamen sunt quædam alia documenta pro Prælatis: cuius initium est tale: *Hæc dicit filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam ignis, & pedes eius similes aurichalco: noui opera tua, & fidem, & charitatem tuam, & ministerium, & patientiam tuam, & opera tua nouissima plura prioribus. Sed habeo aduersus te pauca quia permittis mulierem Iezabel, quæ se dicit Propheten, docere, & seducere seruos meos fornicari, & manducare de idolothytis.* Sed prius quam vterius progrediamur, expendamus laudes huius Episcopi: non enim solum fidem, charitatem, patientiam, & feruorem in suis ministerijs seruauit, sed semper nonas virtutes accretiones præteritis addebat. est autem magnæ sanctitatis indicium ita in primo feruore perseverare, vt non retrocedat; sed potius semper vterius progrediatur. Sed præter hæc valde eminebat in temperantia, & castitate: vt constat ex eo quòd cum Ciuitas illa Thyatira valde ferueret sordidis libidinibus, quas maledicta quædam scæmina fouebat, alliciens plurimos deceptos post se: Sanctus tamen hic Episcopus non est reprehensus, neque monitus de aliqua macula huius generis, quæ ipsum tangeret: quod est magnum indicium temperantiæ & castitatis,

a Apocal.
2. 18.

qua

qua ille vitam ducebat. Et eadem præluxit in Episcopo Pergami, ad quem fuit tertia Epistola data. Qui etsi habitaret, ubi Sathanas sedē carnalitatē ac turpitudinis habebat, propter Hæresim Nicolaitarū: occidit in seipso temperans, & castus: & uterque lucebat tanquam lucerna ardentes *b in medio nationis præta, & sensuales; & sicut alter c Lethæ in Sodomis*, horrebat vitium Sodomitarū. Et hæc vna est causa, cur Christus Dominus noster in his Epistolis hos Episcopos appelleret Angelos: quia reuera tales erant in vitæ puritate; & habitantes in fornace carnis: turpitudinum? non lædebantur à flamma. Et ipsius Christi desiderium est, ut omnes Prælati Anglicam hanc puritatem sectentur: non solum ob rationes omnibus Sacerdotibus communes (ut dictam est in primo Tractatu) nec solum ob eas, quæ spectant ad Confessarios, quæ politæ fuerunt in secundo: sed etiam quod sint in loco excelso: quos totus mundus aspiciat; & quod sint Magistri castitatis, eiusque propugnatores, quod protestantur in sua consecratione. Interrogati enim: *ut sitatem & sobrietatem cum Dei auxilio custodire & docere?* respondēt: *volo.* Ac præterea Apostolus inter virtutes elegendorum ad Episcopatus semper numerat ac repetit temperantiam & castitatem cum ait: *oportet Episcopum sobrium esse, pudicum, & continentē.* Quod si uxorem habuisset, dicit debere esse vnā tantum, & non plures: in signum suæ continentie: cuius filii essent ipsi subiecti in omni castitate, absque vlla luxurie: nota: ut filiorum castitas testimonium præbeat castitati paternæ; & ut ipsi Prælati intelligant, quod non debeant esse contenti sola propria castitate, sed etiam dare operam, ut omnes subditi illam colant, quisque in eo continentiam gradu, qui ei conuenit, nec permittere eis occasionem aliquam, aut notam fornicationis aut luxurie. Totum enim redundaret in ipsorum culpam, & honoris imminutionem.

§. I.

Hæc autem fuit causa, cur Christus Dominus noster vtramque hunc Episcopum reprehenderet: quod in suis Ecclesijs alter permitteret Nicolaitas turpes & carnales, alter verò quandam nequam foeminam carnalem ac decepticem, quæ suis carnis vitijs populū inuiciebat, & fingebat se esse Prophetē, cum verè esset Sathanæ Prophetes: ac doceret, licitum esse fornicari, & vesci idololatriis: ut absque villo pudoris freno traderent sese vitijs ipsius. Huius generis fuerunt illo tempore aliquæ, qualis fuit Priscilla, & Maximilla & aliæ similes, quas refert S. Epiphanius. Vocantur autem nomine Iezabel, quæ multū excellit in persecuendis iustis, a Naboth & Elia; mille fraudibus promouens cultū idolorum, & falsorum eorum Prophetarum. Quamobrè digna fuit ac promeruit, ut cum *b oculos suos sibi pictos, & caput ornatum haberet, præcipue*

b Philip.
215.
c 2. Petri. 2.
8.

C. 10.
C. 8.

c 1. Tim. 3.
4.
d Titii. 6.

Li 2. Hæres.
51.

a 3. Reg. 19.
20.
b 4. Reg. 9.
30.

resur ex fenestra deorsum, & virgula equorum eam calcarent, & canes comederent eius carnes. Hoc genus scelestarum foeminarum potest etiam vocari *sedes Sathanae*: quibus tanquam instrumentis ille vitur ad homines decipiendos; & interdum per eosdem seminat aliquos errores. Et in singulis ciuitatibus gaudet se habere aliquam talem illis sceleribus plenam, quibus Salomon in suis prouerbis, eam depingit valde attentam, & sollicitam *ad capiendas animas*, ac iuuenes decipiendos, vt eam sequantur *tanquam bos ductus ad victimam, & agrius ad macellum*. Estq; incredibile quantum adferat Ecclesie detrimentum: cuius tamen regi reddent Prælati rationem, qui eam non reprehundunt cum asperitate; nec procurant impedire efficaciter. Quamuis autem Dominus noster molliter hunc Episcopum reprehendat, dicens: *habeo aduersum te pauca*, nec ei sicut alijs minetur fortè propterea quòd eius culpa esset leuior, ob exiguas vires ad repellendam & abijciendam maledictam hanc sementem. qui autem tacent, nec faciunt quicquid possunt, vt eam euellant: digni sunt magna reprehensione, ac pœna; & tali silentio imminuunt apud alios suæ castitatis opinionem: qui enim tacent, consentire videntur. Ac propterea S. Gregorius ait *Isaiam*, eos vocare *canes mutos, non valentes latrare contra lupos* disturbantes, ac dissipantes gregem Christi. Cum mala, inquit, corrigi loquendo possunt; silentium consensum esse pertimescunt; ideoque statim idem Propheta de eisdem subiungit: *canes impudentissimi nescierunt saturitatem: ipsi Pastores ignorauerunt intelligentiam*; & nihil aliud sciunt quàm comedere, dormire, & sibiipsis indulgere: ita vt nunquam se reputent saturatos, nec alteri rei studeant quam auaritiæ suisque commoditatibus dicentes: *venite sumamus vinum, & impleamur ebrietate*. Quid igitur iustus iudex faciet, tales videns pastores, gregemque suum eorum culpa petire? Num & ipse canis erit mutus, sicut illi: verum est quidem ipsum ad tempus tacere, ac dissimulare, aut monere & corripere blandè, dans eis locum pœnitentiæ. Quid si emendatio non sequatur: audiat quid ipse per eundem Prophetam dicat: *e Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir prælator suscitabit zelum: vociferabitur & clamabit: super inimicos suos confortabitur. Tacui semper, filii, patiens fui: sicut parturiens loquar: dissipabo & absorbebo simul*. Nam (vt S. Gregorius ait) quò diuturnior est patientia Dei, sustinendo eos & tacendo: eò postea erit terribilior in puniendo. Quod insinuat cognomen, quod sibi imposuit in hac Epistola, cum ait: *Hac dicit qui habet oculos tanquam flammam ignis, & pedes eius similes aurichalco*: ita enim carnales aspicit, vt iræ flammam in eos mittat, nisi se emendent. Quamuis autem ad puniendum plumbeis, vt vulgo dicitur, pedibus vadat; ac tardè incedat, expectans vt conuertantur; vbi tamen eorum videt repugnantiam & rebellionem, ponit super eos pedem, & tremenda fortitudine eos

c Pro. 7. 10.

Lib. 10.
Mor. c. 14.
1. P. Pastor.
cap. 4.
d 1. 56. 10.

e 1. 42. 13.

f Apo. 2. 18.

premit: quod fecit contra hanc Lezabelem, eiusque sequaces. g. Ego, inquit, dedi illi tempus vt penitentiam ageret: & non vult penitere à fornicatione sua. Ecce mittam eam in lectum, & qui machantur cum ea, in tribulatione maxima erunt, nisi penitentiam ab operibus suis egerint: & filios eius interficiam in morte, & scient omnes Ecclesia quia ego sum scrutans renes & corda: & dabo vnicuique vestrum secundum opera sua. Quasi dixerit: cum illa noluerit ex mea misericordia fructum capere, & se emendare, & purgare à suis sordibus: pulchram meam iustitiã illam pro meritis: vt eius scelera impediam, ne pluribus noceat. Permittam eam incidere in morbum doloribus & pudore plenum, quali solent laborare huiusmodi feminae, & viri, carnales. Ibi tenebitur vincula compedibus humorum, & torquetur doloribus quasi canonicibus; comburetur aestu febrium, de scedabitur pallore huiusmodi infirmitatis, & luet in sepulchrum voluptates suas sensuales. Quod si nec tunc emendare se voluerit, ex lecto illo proijciam eam in lectum inferni; & hinc subter ea sternetur rinea, & operimentum eius erunt vermes, linteamina autem & puluueria eius erunt ignes æterni. Eandem etiam poenam subibunt eius complices, qui scilicet cum illa peccant: omnes enim morientur morte adedò horrenda, vt mundo toti metum incutiat, & omnes ex ea agnoscant: magnum Deum nostrum habere oculos igneos, & rimari occulta cordium hominum: ita vt non lateant illum vlla peccata carnalia, quamuis occulte fiant; & in corde tantum conficiantur: & puniet omnes iuxta opera eorum: ipsos lasciuos: edò quod non se emendauerint; Prælatos verò ignauos & negligentes: edò quod eos non correxerint: quemadmodum puniunt infelici morte duos Sacerdotes filios Heli ob eorum scdida carnis peccata; & ipsum Patrem ob negligentiam in eis corrigendis, & arcendis à talibus sordibus.

Ex his Prælati accipiant monita, & remedia contra propriam ignauam & subditorum licentiam, ad lasciuiam: memores vtrique oculorum igneorum, qui ipsos aspiciunt. Si enim hoc vitium adedò est impudens, vt nemo audeat coram alijs illud admittere; multo que minus filius coram suo parente, vxor coram suo viro, & seruus coram suo Domino, & ciuis coram iudice, & subditus coram suo Principe: quis audebit illud perpetrare in oculis Dei? Credens se videri ab eo, cui omnia sunt aperta; & quod ab eo punietur pro meritis; & possibile sit quod ab eisdem oculis prodeat aliqua flamma ire, quæ in medio ipsius peccati ipsum comburat? Timeat, ne Deus per aliquem morbum horrendum conijciat in lectum; timeat, ne pulchritudinem & corporis elegantiam Deus illi auferat: qua ipse ad suam sensualitatem abutebatur; caueat, ne etiam honorem auferat in perenni sordida voluptatis; ac deniq; timeat ne proijciatur in profundissimum inferni lectum: vbi, etsi semper ardebit, nunquam consumetur; & nulli

h. 1. 14. 11

11 Reg. 2. 31
2. 4. 11.

na rabieque sese semper consumens, nunquam tamen sit futurus finis. Quia illa mors erit immortalis, & momentaneæ voluptatis pœna erit perpetuus & æternus planctus. Quod si tanta est subditorum sensualium miseria: quanta censenda erit crudelitas Prælatorum: qui non adhibent omnes vires ad eam opportunè præueniendam? Aspiciant ipsi oculos Dei igneos, vigilantes super ipsos, vt ipsorum negligentiam puniant; & ita curent ipsi similes oculos habere, ad vigilandum, & reparandum damnum subditorum.

PRIMUM igitur adhibeant medium correptionis ac reprehensionis, ne sint canes muti, sed latent contra inhonestos, etiamsi illi sint Reges: sicut latrabat S. Ioannes contra Herodem. Hoc autem facere debent non solum propterea quod Deo ad id sint obstricti, & vt illi satisfaciant: quæ causa debet esse præcipua; sed etiam, quod id debeant bonæ suæ opiniononi, quæ tali silentio imminuitur. Personæ enim publicæ non debent esse contentæ quod honesti sint, sed dare debent operam, vt & bonam in hac re famam habeant, remouendo omnes occasiones, aliquis contra eam obloquendi: quia famam suam etiam habent obstrictam bono subditorum. Nam (vt ait Sanctus Augustinus) quisquis à criminibus flagitiorum vitam suam custodit, sibi bene facit; quisquis autem etiam famam, in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra: aliis fama nostra.

Ex quo fit, quod, cum huiusmodi peccata publica sunt & scandalosa, nec ad ea impedienda sufficit correptio & reprehensio: debeant Prælati manu arripere gladium excommunicationis, & separare putridum membrum ab Ecclesia; ne huiusmodi sordibus eam amplius inficiat. Ac propterea Sacrum Concil. Tridentinum constituit publicos concubinarios, si post ternam admonitionem non se emendent, esse excommunicandos, ad imitationem Apostoli, qui magno zelo quendam incestuosum damnauit, ac decreuit: *tradere huiusmodi hominem Sathana, in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret.* Quod (vt Sanctus Augustinus explicat) fecit, eum excommunicando, & ab Ecclesia eijciendo; extra quam regnat Sathanas in omnibus ab ea præscissis, aut (vt ait Sanctus Ambrosius) tradidit eum Sathanae, vt morbo aliquo graui carnis eius affligeret. Quemadmodum fecit Sanctus Iob, vt ex hac pœna cautior factus, & ad mentem rediens, animam suam saluaret: Hanc verò afflictionem vocat Apostolus interitum carnis, quia per eam moritur peccatis, & lasciujs suis: vt spiritus viuat Deo. Ex quo fit, vt in huiusmodi casibus liceat Prælati, & quibuscunque alijs personis orare DEVM DOMINVM NOSTRVM vt graui aliquo morbo tales personas visitare dignetur, vel in lectum per dies aliquot mittere, vt à peccatis abstineant, cessentque alios scandalizare.

lib de Bono
viduitat.
c. 22. Refer-
tur 11. q. 3. c.
Non finit

Sess. 24. De-
creto De
Refur. Ma-
trimonij.
c. 8.

k 1. Cor. 5. 5
De verb. A-
postoli. 1. Tim.
9. 3. c. omnis
idem c. Au-
di. lib 1. de
Panis c. 12.
c. 1. 31.

Quod si neque hoc mediū secundum sufficiet: licet Prælatis progre-
 ad corporalem pœnam, quæ illis permittitur, infigendam, Et, vt idem
 Concilium ait, inuocare brachij secularis auxilium, ad eos è Ciuitate pel-
 lendos, & grauibus alijs pœnis afficiendos, quibus & ipsi, & alij cautio-
 res fiant: sic enim præuenient punitionem, è cælo aliàs venturam: quam
 Deus minatur ciuitati, cùm in ea huiusmodi delicta permittuntur: vt
 constat ex ijs, quæ Deus Moyfi dixit, cùm Sacerdos Phinees pugna
 confodit duos publicos fornicarios: *Phinees, inquit, zelo suo auerit iram
 meam à filijs Israel, vt non ipse delerem illos in zelo meo.* Et propter hunc ze-
 lum Deus ipsum Phinees confirmauit in summo Sacerdotio: vtrumque
 enim bonum obtinent Prælati zelantes contra huiusmodi lasciuas per-
 sonas: quòd scilicet præueniant maiora supplicia ab ira Dei imminenti,
 & seiplos dignos reddant, qui in suis officijs confirmentur, & stabiles
 sint, ac excellentiores fiant, vt in alio loco de Secularibus Principibus
 diximus. Et præter hæc: purgata ciuitate ab impio hoc hominum genere,
 qui illam inficiebant: magnam Deus exhibet remanentibus misericor-
 diam; & singulari prouidentia magnos eis largitur fauores.

§. II.

HOC IPSVM distinctiùs insinuauit Christus D. N. vltima parte hu-
 ius Epistolæ, dicens: *a vobis autem dico, & ceteris qui Thyatira estis:*
*quicumque non habent doctrinam hanc, & qui non cognouerunt altitudi-
 nes Sathana, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud pondus: tamen
 id, quod habetis, tenete donec veniam. Et qui vicerit, & custodierit vsque in
 finem opera mea, dabo illi potestatem super Gentes, & reget eas in virga ferrea, &
 tanquam vas figuli confringentur, sicut & ego accepi à Patre meo: & dabo illi
 Prælam matutinam.* in quibus verbis tres insignes gratias, & fauores promit-
 tit Deus bonis ac diligentibus Prælatis; reliquisque Fidelibus, illos se-
 quentibus; & à pessima Iezabelis & Balaam doctrina sibi cauentibus: de-
 testando scilicet vitia carnis, & superbiæ, & mundanæ ambitionis; & re-
 liqua, quæ falsi Magistri vocant Sathanae altitudinem: cùm tamen reue-
 ra non sint altitudines, nisi in opinione malorum. Nam in rei veritate
 potius sunt profunditates errorum, ac deceptiones Diabolicæ.

PRIMVS fauor & benevolentia significatio est, quam exprimit illis
 verbis: *non mittam super vos aliud pondus:* quod scilicet in suo imposuit E-
 uangelio, quod est onus leue, & iugum suauis: quo illos eximit ab onere
 antiquæ Legis grauissimo. Sed abique vlla comparatione onera Sathane
 næ, eiusque Ministrorum grauiora sunt Euangelicis. Etsi enim carni ve-
 deantur leuiora, ac suauiora, ferunt tamen secum postea innumeras af-
 flictiones spiritui: à quibus D. N. seruos suos expedit, ac liberat. Ac pro-
 pterea eis dixit: *venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego*

l Num. 7.
 11.
 1. Machab.
 2. 53.

Tomo. 2.
 Tra. 4. c. 6

a Apocal.
 2. 24.

b Matth.
 11. 28.

reficiam vos: tollite iugum super vos, & inuenietis requiem animabus vestris. Circa quod tantū duo extrema vitiosa valdeque perniciofa sunt vitanda: alterum prælatis, alterum subditis. Hi enim persuadere sibi debent Prælatos Ecclesiæ posse ac debere aliqua onera imponere præceptorum, quæ non sunt in Euangelio expressa; sunt tamen necessaria, aut valde conuenientia ad implendum quod in eo est à Christo Domino institutum. Neque tamen hoc aduersatur ijs, quæ Christus D. hic dixit quod non imponderet suis fidelibus aliud pondus: nam in suo Euangelio suis Prælati dixit: *cui vos audit, me audit.* Quare onus quod illi imponant, Christus ipse imponit: quando eius nomine & ad finem prædictum imponitur. Et hoc nomine SS. Apostoli aliquas constituerunt Leges pro vniuersa Ecclesia. Et in actibus Apostolorum contra illos Hereticos Nicolaitas, & alios similes, dixerunt: *d visum est Spiritui sancto & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria:* nos enim ex eius inspiratione loquimur; & ille loquitur per nos; vt non aliud onus vobis imponatur, quàm vt abstineatis vos ab immolatis simulachrorum, propter scandalum, quod alijs talia manducando præberetis: & à fornicatione. Et eodem spiritu sunt alia præcepta ad Ecclesiã lata: quæ etsi videantur oneri: potius tamen sunt leuamini. in quantum adiuuant ad implenda cum maiori securitate onera Euangelij & ad nos expediendos à grauissimis Demonis oneribus. Ipsi tamen Prælati debent etiam aliud documentum seruare: ne scilicet vitam Christianam grauiorem reddant nimijs oneribus, aut minus necessarijs: ne sint sicut Scribæ & Pharisei erant, qui imponebant onera importabilia super humeros hominum: & ipsi tamen nec digito ea attingere volebāt. Et ne etiam illos sequatur, qui super onus Euangelij legem etiam veterem addebant: contra quos S. Petrus dixit: *f. quid tentatis Deum, imponere iugum super ceruices Discipulorum, quod neque nostri, quæ nos portare potuimus.* Teneant igitur Prælati medium discretionis statuentes præcepta & ordinationes conuenientes, iuxta tempora & status subditorum: qui tamen non debent se ingerere, vt diiudicent onera, quæ à Prælati imponuntur; sed simpliciter obedire, eaque cum animi subiectione seruent. Siquidem ipsemet Saluator, loquens de Scribis & Phariseis, qui Moysis Cathedram occupabant, & graua onera imponebant, dixit populo: *quæcumque dixerint vobis, seruate & facite: etiam si illi ea non seruent.*

Hoc melius adhuc intelligetur ex secundo fauore quem hic ostendit, promittens quod *vincenti Iezabelem, & altitudines satana;* cum firmo animi decreto perseverandi in ipsius obsequio vsque ad vitæ finem, *hæc dabit potestatem super gentes, sicut ipse accepit à Patre suo: vt eas regat in virga ferrea, & confringat tanquam vas figuli.* In quo duo fauores continentur, Alter, quem ostendit ijs, quos propter victorias de suis vitijs reportatas,

c Luc. 10. 16

d Actuum
15. 28.e Matth.
23. 4.f Actuum
15. 10.g Matth.
23. 3.h Apoc.
2. 26.Ita vigeat.
hic citans
alios.

In hunc lo-
cum cum
Bada, Eu-
thymio. Et
ipse Chryso-
stomus
Homil. 4 ad
Bapt. can-
dos Tomo 5.
in Psal. 78

i Hesl. 4. 11.

elegit in Prælatos Ecclesiæ: tribuens eis potestatem gubernandi, quam ipse à Patre suo accepit, cum animo strenuo, fortique pectore ad subditos gubernandos, non virga lignea, quæ facile flectitur & citò frangitur; sed ferrea, quæ (vt explicat S. Chrysostomus aliique Sancti) est virga recta & fortis quæ nec flectitur, nec mollescit propter humanos respectus; sed confringit improborum audaciam, & animum erectum; vt eos repara, sicut figulus reparat & rectificat vas fictile recens confectum, quando illud confringit. Et hoc modo, ait S. Augustinus, Patrem æternum dixisse filio suo: *Dabo tibi Genus hereditatem tuam & possessionem tuam termino: et terra reges eos in virga ferrea*, hoc est inflexibili iustitia; & tanquam vas figuli confringes eos: id est, conteres in eis terrenas cupiditates, & veteris hominis lutulenta negotia, & quicquid de peccatore limo contractum atq; inoletum est quod hereditate ab homine veteri acceperunt: vt eos reformet iuxta imaginem hominis noui. Sed non caret aliquo mysterio, quod æternus Pater noluerit filij sui gubernationem comparate cum i *anreavi ga*, qualis erat *Regis Assueri*: cum etiam aurum sit firmum ac forte; sed cum virga ferrea, quæ duriciem, sonat terribilitatem & errorem. Causa autem huius fuit: ne quis existimaret, eius regnum, & æstimationem inniti debere diuitijs & splendoribus temporalibus, sicut Regum terrarum; & vt ipsos Reges, Potentes, & Sapientes mundi doceret quod ipse Lex Evangelica non deberet flecti à sua rectitudine erga ipsos; neque eorum vota annuere in quacunque re, vbi vel minima adesset culpa; nec personas acceptare: sed quod erga omnes seruatura esset integritatem, firmitatem, & æqualitatem iustitiæ; & punitura reos, etiamsi essent Reges. Quamuis enim verum sit, quod illa sit Lex Amoris, eiusque gubernatio iuuans: est tamen virga ferrea ac terribilis contra vitia & peccata, contendens ea destruere & ab omnibus hominibus auertere, in ipsorum bonum. Nam quodocunque illi peccata sua deserere voluerint: ostendit amorem & clementiam erga eos: eisque ignoscit, acceptans illorum poenitentiam. Si autem peccatores, quicunque illi fuerint, corde instar ferri duro amplexentur peccata, nec dirmittere illa velint: tunc eorum pertinaciam punit virga ferrea inflexibili, ac terribili. Et hac vtetur in nouissimo iudicij die contra eos, qui in suis peccatis obstinati & indurati obierint. Et hinc apparet secundum præmium, quod his verbis promittitur iustis: cum scilicet ipsi Christo corregnabunt in cælo, ei que cum ingenti gloria assistent in iudicio, condemnantes eos, qui ipsos in hac vita fuerunt persecuti; & gaudentes quod virga ferrea supremus iudex iustitiam exerceat, comminuens eos tanquam vasa fictilia, quæ nunquam poterunt esse vni. Attendant igitur Prælati, quomodo CHRISTVM D. N. imitentur in via virgæ ferreæ, cauentes à vitiosis extremis. Quare: ex ferro accipiant

recti-

rectitudinem & integritatem iustitiæ: ne in aliquo flectantur ob timores, & respectus humanos. Et vt rebelles puniât. nolentes sua peccata deferre. Demittant tamen cordis duriciem, nec sint inflexibiles & inexorabiles, cum peccatores flecti voluerint ac ipsorum iussis cedere: dantes locum commiserationi eorum. Gladius enim & virga ferrea, quæ semper sunt simul, potius tendunt ad ipsa peccata destruenda, quam ipsos peccatores: hunc enim rigorem remittunt ad nouissimum iudicium.

VLTIMVM præmium, quod promittit Dominus noster victori, est *stellæ matutina*: quæ est ipsemet Christus: nam ipsemet imponit sibi hoc nomen in sua Apocalypsi: quia præbet magnam suæ diuinitatis & humanitatis cognitionem; & fungitur munere splendentis stellæ, ducens ipsos victores rectè in tenebris huius sæculi, influens in eos lumen gratiæ ac cœlestis sapientiæ: vt crescant in sanctitate, sicut lux matutina, crescens vsque ad perfectam gloriæ diem: vbi eum videbunt facie ad faciem, & saturabuntur, eruntque beati ex tali ipsius visione.

SED nominatim aduertant Prælati, quibus Christus Dominus nomen imposuit *stellæ matutinae*, quas ipse habet in manu sua: quod semper debeant aspicere stellam hanc matutinam, eamque accipere tanquam populum ac duces in omnibus, quæ in suo officio gesserint: vt hac imitatione seruent coniunctionem, quam cum ipso habent; & studeant esse erga subditos stellæ matutinæ, quæ omnes tristitias repellant, & prænunciæ sint lætitiæ ac solatiij. Imo etiam cum vtentur virga ferrea, finem tamen & scopum collocent in exercendo officio stellæ, consolando scilicet, & animum addendo reis, ne debiles incidant in pusillanimitatem, aut animi abiectionem; sed magna animi fortitudine sequantur stellam vsque ad portum æternæ gloriæ.

3
k Apocal. 2.
28. c. 22.
16.

1c. 1. 16.